

VPĮ pokyčiai nuo 2024-05-01. **Kas naujo
sankcijų taikyme?**

Matas Malijonis

2024-05-30

I. VPĮ pokyčiai

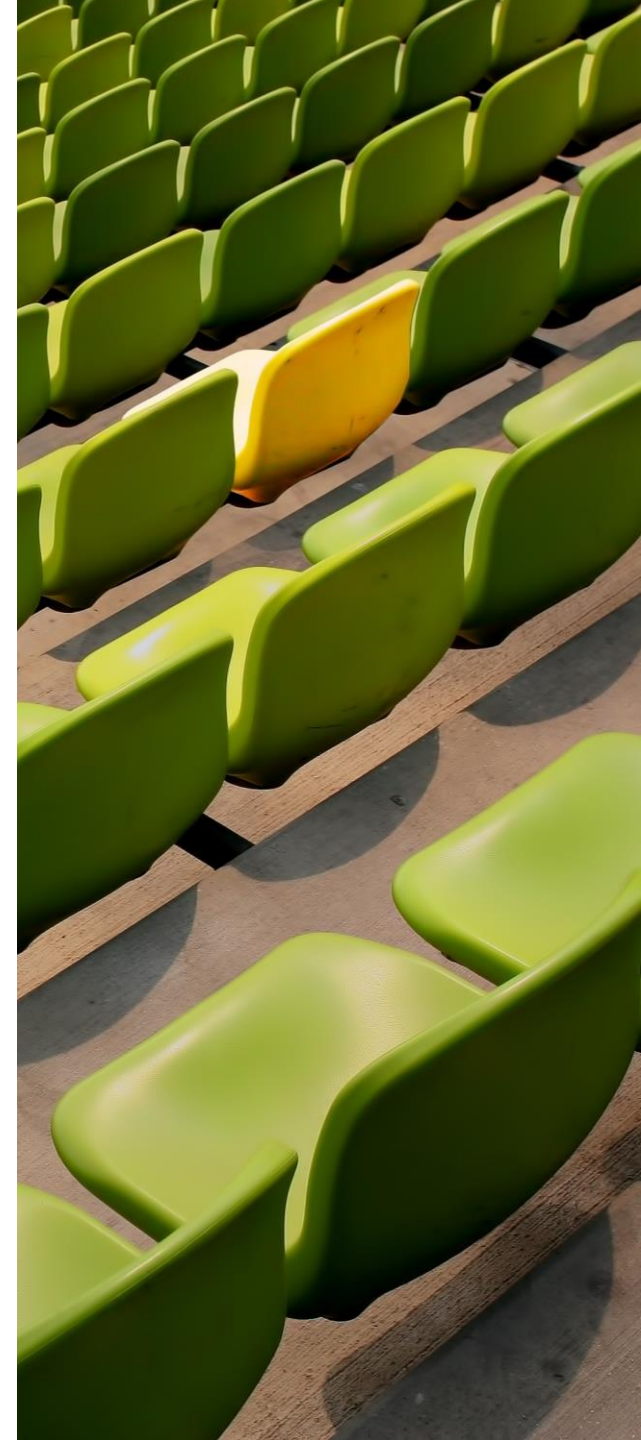
VPĮ pakeitimai įsigalioję 2024-05-01 (I)

- Didėja mažos vertės pirkimų riba:
 - Prekėms, paslaugoms **58 000** Eur be PVM → **70 000** Eur be PVM;
 - Darbams **145 000** Eur be PVM → **174 000** Eur be PVM.
- Didėja žodžiu sudaromos pirkimo sutarties vertės riba **10 000** Eur be PVM → **15 000** Eur be PVM.

VPĮ pakeitimai įsigalioję 2024-05-01 (II)

- Nacionalinio saugumo užtikrinimui svarbiose srityse veikiančios perkančiosios organizacijos, įsigydamos LRV nutarime nurodytas prekes, paslaugas, turi teisę pašalinti tiekėją iš pirkimo procedūrų tais atvejais, kai:
 - prekių gamintojas ar jį kontroliuojantis asmuo yra registruoti (jeigu gamintojas ar jį kontroliuojantis asmuo yra fizinis asmuo – nuolat gyvenantis ar turintis pilietybę) Lietuvai nedraugiškose valstybėse;
 - paslaugos teikiamos iš Lietuvai nedraugiškų valstybių ar teritorijų.
- **Galimybių langas (2024-05-01 – 2025-05-01)**. Išimtis - kai įsigyjamos prekės bus skirtos naudoti mokslinių tyrimų, eksperimentų, studijų ar eksperimentinės plėtros tikslais arba paramai užsienio valstybėms teikti.

II. Naujienos sankcijų taikymo srityje

Teismų praktikos išaiškinimai sankcijų tema (I)

- Perkančioji organizacija turi kompetentingų institucijų informacijos, kad tiekėjas, jo subtiekęjas, ūkio subjektas, kurio pajėgumais remiamasi, tiekėjo siūlomų prekių (įskaitant jų sudedamąsias dalis) gamintojas ar juos kontroliuojantys asmenys turi interesų, galinčių kelti grėsmę nacionaliniam saugumui.
 - Automatinis šalinimas iš pirkimo procedūrų;
 - Tiekėjo teisė į veiksmingą teisinę gynybą;
 - Galimybė apsivalyti?;
 - Galiojimas laike?
- **Teismų praktika.** Tai yra savarankiškas „pašalinimo pagrindas“ (*Lietuvos apeliacinio teismo 2022-06-30 nutartis civilinėje byloje Elektros zona v. Lietuvos kariuomenė Nr. e2A-772-790/2022; Vilniaus apygardos teismo 2024-03-14 nutartis civilinėje byloje Alvora v. Vilniaus šilumos tinklai Nr. e2-1483-855/2024*).

Teismų praktikos išaiškinimai sankcijų tema (II)

- Specialųjį statusą turinčios perkančiosios organizacijos pirmiau nurodyta teise gali pasinaudoti vykdydamos tik viešuosius pirkimus, pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintus BVPŽ kodus (kompiuteriai, radijo stotys, radarai, ryšio įranga, eismo valdymo įranga, nuotolinio valdymo įrenginiai).
- **Teismų praktika.** Teismas suformavo užkrato teorija: „<...> jei nors vienas BVPŽ kodas yra minėtame BVPŽ kodų sąraše, atsakovas turi atlikti vertinimą dėl grėsmės nacionaliniam saugumui <...> Pirkimu negali būti nupirkta nei viena prekė ir / arba paslauga, kelianti grėsmę nacionaliniam saugumui“.

Vilniaus apygardos teismo 2023-12-15 civilinė byla *Euroelektronika v. Muitinės departamentas* Nr. e2-2992-603/2023

Teismų praktikos išaiškinimai sankcijų tema (III)

- Nacionalinis saugumas yra viešasis interesas, kuris sudaro pagrindą teismui *ex officio* spręsti dėl perkančiųjų organizacijų veiksmų teisėtumo. Atsižvelgiant į ribotas privačių asmenų galimybes įrodinėti aplinkybes, susijusias su kito privataus asmens pasiūlymo neatitiktimi nacionalinio saugumo reikalavimams, taip pat įstatymų leidėjo valią skirti ypatingą dėmesį nacionaliniam saugumui, pagrindą teismui *ex officio* spręsti dėl tiekėjo pasiūlymo atitikties nacionalinio saugumo reikalavimams sudaro ne pirmiau nurodytų aplinkybių akivaizdumas, o pagrįstos abejonės dėl tokių aplinkybių egzistavimo tikimybės.

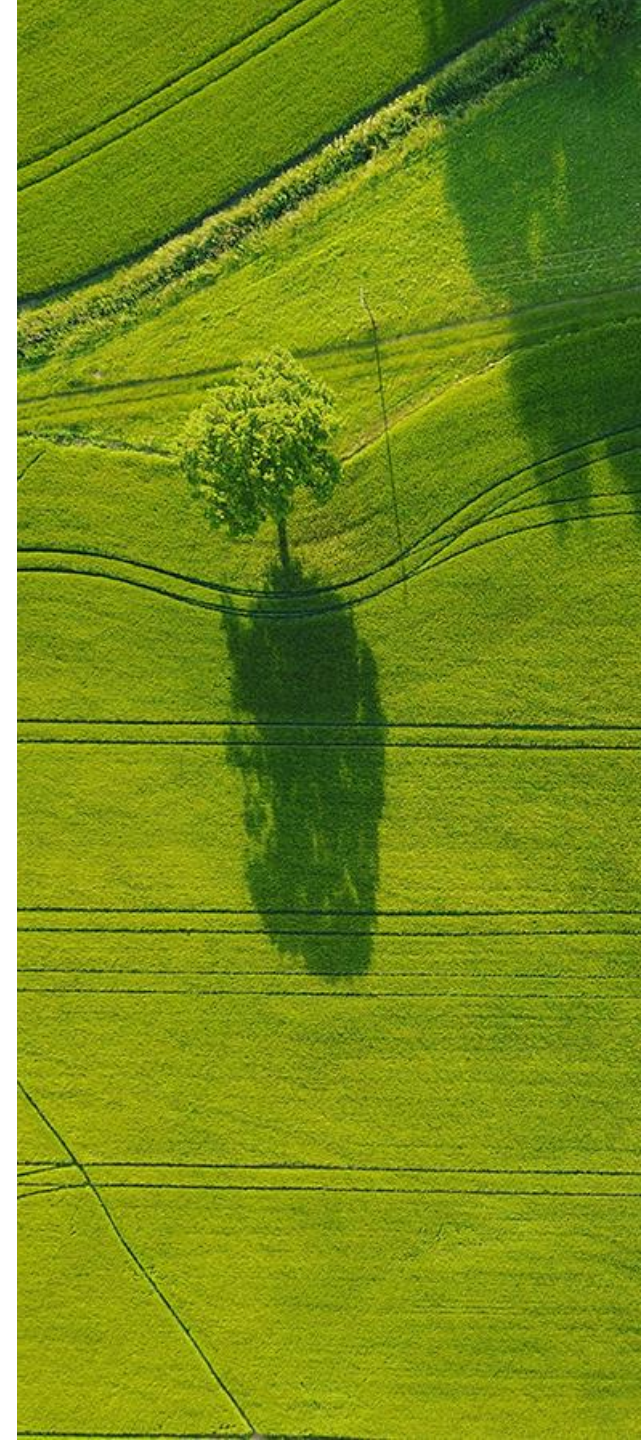
LAT 2023-04-04 nutartis civilinėje byloje *Elektros zona v. Lietuvos kariuomenė* Nr. e3K-3-30-969/2023.

Teisėkūros iniciatyvos sankcijų tema (I)

- Iš tiekėjų etikos kodekso perkeliama galimybė riboti tiekėjų, jų subiekėjų ar ūkio subjektų, kurio pajėgumais remiamasi, dalyvavimą viešuosiuose pirkimuose, jei tokie subjektai vykdo veiklą nedraugiškose valstybėse arba yra ūkio subjektų grupės, kurios bet kuris narys vykdo veiklą nedraugiškose valstybėse narys arba yra tokio subjekto vadovas.

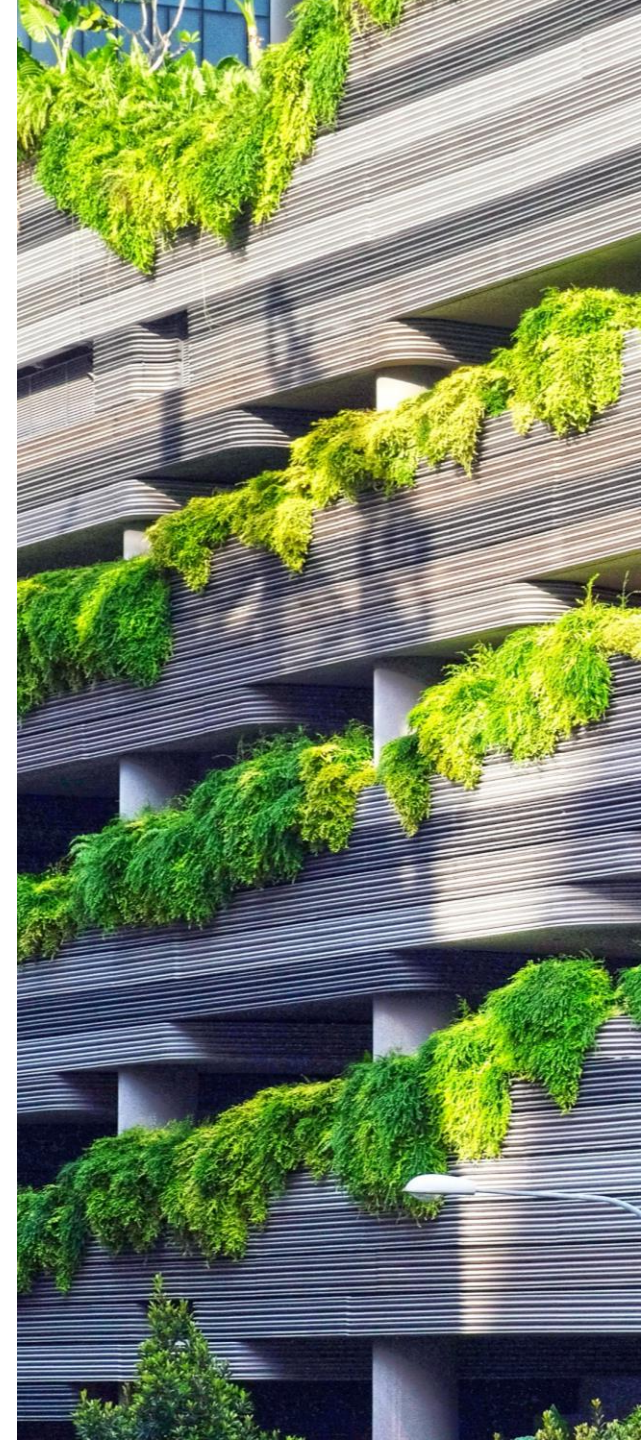
2024-05-27 Viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 45 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3573(3)

Teisėkūros iniciatyvos sankcijų tema (II)

- Teisė riboti su Kinija susijusių tiekėjų dalyvavimą viešuosiuose pirkimuose išplečiama ir specialaus statuso neturinčioms perkančiosioms organizacijoms.

Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 pakeitimo įstatymo projektas Nr. 24-7904.

Ellex[®]
Experience success

Ačiū!

Ellex[®] Raidla

Roosikrantsi 2,
EE-10119 Tallinn, Estonia
+372 6407170
+372 6407171
contact@ellex.ee

Ellex[®] Klavins

K.Valdemara 62,
LV-1013 Riga, Latvia
+371 67814848
+371 67814849
contact@ellex.lv

Ellex[®] Valiunas

Jogailos g. 9,
LT-01116 Vilnius, Lithuania
+370 52681888
+370 52125591
contact@ellex.lt